

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΡΩΝΑ - 9051326

Σχολικό Έτος: 2025 - 2026

Ημερομηνία Εξαγωγής: 25/05/2026

Σχολική Μονάδα: 11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΡΩΝΑ - 9051326

Στόχος Βελτίωσης:

Ο ρόλος των Κέντρων Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.Π.Ε.Α.). Τα Κ.Ε.Π.Ε.Α., ως μετεξέλιξη των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.), έχουν ως εκπαιδευτικό και επιστημονικό ρόλο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σχεδίων δράσης για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, την Οικολογία και την Αειφόρο Ανάπτυξη που περιλαμβάνουν ως κυρίαρχη πτυχή τη συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών σε ευρωπαϊκά προγράμματα και τοπικά, περιφερειακά, εθνικά ή και διεθνή δίκτυα.

Σε μια εποχή που ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή και η περιβαλλοντική συνείδηση βρίσκονται στην επικαιρότητα, η ανάδειξη των προβλημάτων στη λειτουργία των Κ.Ε.Π.Ε.Α. και κατ' επέκταση της στήριξης των σχολικών μονάδων στην κατεύθυνση της ευαισθητοποίησης των μαθητών και των τοπικών κοινωνιών με βιωματικό και συμμετοχικό τρόπο σε θέματα περιβάλλοντος αποτελούν σημαντική παράμετρο του θεσμού.

Σχέδιο Δράσης: Διερεύνηση της ουσιαστικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης των Κ.Ε.Π.Ε.Α. και των σχολικών δικτύων που αυτά δημιουργούν. Καταγραφή των προβλημάτων και των αδυναμιών στη λειτουργία τους. Παρουσίαση ενός συνεκτικού πλαισίου στήριξης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Άξονας: Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

Συντονιστής Δράσης: ΓΙΩΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Α. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, καθώς και τα ΚΕΠΕΑ (ως μετεξέλιξή τους) σε όλη την ιστορική τους διαδρομή προσφοράς στη δημόσια εκπαίδευση, σχεδίασαν και υλοποίησαν προγράμματα και δράσεις που αποσκοπούσαν στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης μαθητών και πολιτών μέσα από την ανάδειξη του περιβαλλοντικού πλούτου της περιοχής εμβέλειάς τους, αλλά και στην ευαισθητοποίηση μαθητών και εκπαιδευτικών σε σύγχρονα περιβαλλοντικά ζητήματα σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Παρά τις κατά καιρούς διακηρύξεις και υποσχέσεις της Πολιτείας για ουσιαστική στήριξη και θωράκιση του θεσμού με στόχο την ενίσχυση αξιών και στάσεων που διασφαλίζουν την περιβαλλοντική ισορροπία και την αειφόρο βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων, στην πράξη διαπιστώνεται μια τακτική υποβάθμισης και απαξίωσής τους με κύριο μοχλό την υποχρηματοδότηση και υποστελέχωσή τους.

Στο πλαίσιο αυτό θα καταγραφούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε αυτά, σε σχέση με ζητήματα και προβλήματα που εντοπίζονται σε επίπεδο σχεδιασμού, υποστήριξης και λειτουργίας τους και την αδυναμία να ικανοποιήσουν το σύνολο των αιτημάτων των σχολείων της χώρας για συμμετοχή στα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά τους προγράμματα, τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε

συνεργασία με πανεπιστήμια και άλλους φορείς.

Θα εξεταστεί σε ποιο βαθμό τα ΚΕΠΕΑ συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού μοντέλου που καλλιεργεί κριτική οικολογική συνείδηση, ενδυναμώνει συλλογικές αξίες και δράσεις, προάγει κριτικές απόψεις για τις κοινωνικές και οικονομικές αιτίες των περιβαλλοντικών προβλημάτων, ενδυναμώνει τους πολίτες του αύριο να λειτουργούν με δημοκρατική συμμετοχή και συλλογική στάση, ώστε να διεκδικούν λύσεις για τα σύγχρονα οικολογικά προβλήματα, να παρεμβαίνουν στις αιτίες τους και να προωθούν μια κοινωνικά δίκαιη οικολογική μετάβαση.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Συμμετοχή σε Διαδικτυακή Εκδήλωση με θέμα τα ΚΕ.Π.Ε.Α. και τα προβλήματα που παρουσιάζονται στη λειτουργία τους κυρίως στο κομμάτι της κάλυψης των αναγκών συμμετοχής των σχολικών μονάδων στα δίκτυα που αναπτύσσουν (Μάρτιος 2026)
2. Στρογγυλό τραπέζι για αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών που εργάζονται στα ΚΕ.Π.Ε.Α. και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν (Φεβρουάριος- Μάρτιος 2026).
3. Δημιουργία υλικού και φύλλων παρουσίασης για ενδοσχολική συζήτηση και ανάπτυξη προβληματισμού και προτάσεων (Μάρτιος – Απρίλιος 2026).
4. Ηλεκτρονική έκδοση Πρακτικών και επιλεγμένης αρθρογραφίας. (Μάιος – Ιούνιος 2026).

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Για την υλοποίηση της δράσης απαιτούνται:

Συνεργασία με τους φορείς για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Αειφορία καθώς και με επιστήμονες από την πανεπιστημιακή κοινότητα

Αξιοποίηση των θεσμικών οργάνων και συνεργασία με τους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Επισκόπηση της βιβλιογραφίας και η αναζήτηση σχετικής αρθρογραφίας και ερευνών που αναφέρονται σε αυτήν.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Η ανάδειξη όλων των παραμέτρων που σχετίζονται με τη λειτουργία των ΚΕ.Π.Ε.Α. και των προγραμμάτων που σχεδιάζουν και υλοποιούν για τα σχολεία.

Η ανάδειξη της αντίφασης ανάμεσα στις εξαγγελίες για στήριξη και την ανεπάρκεια των πόρων που διατίθενται για την υλοποίηση των σκοπών των ΚΕ.Π.Ε.Α.

Η συμβολή των εκπαιδευτικών στις δράσεις.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Η υλοποίηση του σχεδιασμού και των δράσεων.

Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στις δράσεις.

Το εύρος της προβολής των προβλημάτων και των αιτημάτων της εκπαιδευτικής κοινότητας ως προς το παρόν και το μέλλον της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία.

Η διεύρυνση της συναντίληψης στο εσωτερικό της σχολικής κοινότητας.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Είναι σημαντικές οι δράσεις που παρουσιάζονται καθώς και οι εκδηλώσεις. Θα βοηθούσε και θα υποστήριζε την ενίσχυση και την ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών και των υπολοίπων φορέων της σχολικής κοινότητας, εάν εστιάζονταν στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα.

Β. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

Ιανουάριος 2026: Διαμόρφωση εμπεριστατωμένης επιστολής προς την Πανεπιστημιακή κοινότητα (ελληνική και διεθνή), με τεκμηριωμένη παρουσίαση τόσο των γενικών εκπαιδευτικών ζητημάτων, όσο και του προς εξέταση ζητήματος.

5 Απριλίου 2026: Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: εμπειρία, δυσκολίες, προοπτικές». *Εισηγήθηκαν οι:* 1. Βασίλης Μπέλος, Επ. Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής Ξάνθης του ΔΠΘ, 2. Κώστας Σκορδούλης, Ομ. Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ), 3. Μαρία Δημοπούλου, τ. υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, 4. Σίσσυ Πλακονούρη, πρ. υπεύθυνη ΚΠΕ Καλαμάτας, 5. Φώτης Ποντικάκης, υπεύθυνος ΚΕΠΕΑ/ΚΠΕ Βάμου Κρήτης, με μορφή εισηγήσεων και στρογγυλού τραπεζιού, από υπευθύνους/ες ΚΕΠΕΑ/ΚΠΕ.

Απρίλιος - Μάιος 2026: Δημιουργία φύλλων παρουσίασης για ενδοσχολική συζήτηση και ανάπτυξη προβληματισμού και προτάσεων

Μάιος - Ιούνιος 2026: Ηλεκτρονική έκδοση Πρακτικών και επιλεγμένης αρθρογραφίας.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Οι δράσεις υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και χρονολογικά.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση, και μέσω του θεσμού των ΚΕΠΕΑ, προσφέρεται για την ανάπτυξη δημιουργικών συνεργειών ανάμεσα στην επιστήμη, το περιβάλλον και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η δράση πέτυχε να αναδείξει τον κρίσιμο εκπαιδευτικό και επιστημονικό ρόλο των Κέντρων στο επίπεδο της ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας σε θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αειφορίας, καταγράφοντας ταυτόχρονα μια σειρά από σοβαρά λειτουργικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, κυρίως, λόγω υποστελέχωσης και υποχρηματοδότησής τους. Από τη συζήτηση που αναπτύχθηκε στη δράση, μέσα από ένα γόνιμο διάλογο μεταξύ ακαδημαϊκών και έμπειρων εκπαιδευτικών που έχουν στελεχώσει και υπηρετήσει τα ΚΕΠΕΑ, αναδείχθηκε η αδυναμία κάλυψης του συνόλου των αιτημάτων. Παράλληλα, η δράση ανέδειξε την ανάγκη μετάβασης από μια παραδοσιακή προσέγγιση σε μια κριτική, βιωματική περιβαλλοντική εκπαίδευση, η οποία θα συνδέει την κλιματική κρίση με την αειφορία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Τέλος, η παραγωγή των φύλλων παρουσίασης

και η ηλεκτρονική έκδοση των Πρακτικών διασφαλίζουν πέρα από την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, την απαραίτητη διάχυση των πορισμάτων αυτών στην εκπαιδευτική κοινότητα, ενισχύοντας τη διεκδίκηση για ένα αναβαθμισμένο, δημόσιο και δωρεάν σχολείο που ευαισθητοποιεί τους μαθητές με βιωματικό και συμμετοχικό τρόπο σε θέματα περιβάλλοντος. Η εμπλοκή των μαθητών στα δίκτυα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης συμβάλλει, μακροπρόθεσμα, στη δημιουργία ενεργών πολιτών με κριτική γνώση, που με τη σειρά τους μπορούν να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν τις προσπάθειες και τις δράσεις που αναπτύσσονται μέσα στην κοινωνία σε πλαίσιο περιβαλλοντικής προστασίας, διακυβέρνησης και πολιτικής, με κυρίαρχο στοιχείο μια ολιστική προσέγγιση.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Καταλυτικό ρόλο στην επιτυχία της δράσης έπαιξε η ισχυρή ανταπόκριση και η αγωνιστική διάθεση της εκπαιδευτικής κοινότητας να υπερασπιστεί τον θεσμό της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που μέχρι τώρα έχει συμβάλλει καθοριστικά στη διεύρυνση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων για έρευνα πεδίου, ενεργό συμμετοχή και δημιουργική μάθηση για μια αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος. Η διαχρονικά ενεργός στήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας στον θεσμό και τις δομές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε συνδυασμό με τη συμμετοχή στη δράση και τις τεκμηριωμένες εισήγησης μελών ΔΕΠ και έμπειρων εκπαιδευτικών που υπηρετούν υπευθύνων από Κ.Ε.ΠΕ.Α. προσέδωσε υψηλό επιστημονικό κύρος στη δράση. Επίσης, η χρήση ψηφιακών εργαλείων επέτρεψε την πανελλαδική δικτύωση εκπαιδευτικών από κάθε γωνιά της Ελλάδας, ξεπερνώντας τους γεωγραφικούς περιορισμούς και διευκόλυνε τη μεταφορά του προβληματισμού από το κεντρικό επίπεδο σε κάθε σχολική μονάδα.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Η υλοποίηση του σχεδίου δράσης έφερε στην επιφάνεια δυσκολίες, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τα ίδια τα προβλήματα του θεσμού των Κ.Ε.ΠΕ.Α.

Η κυριότερη δυσκολία αφορούσε την έντονη πίεση, τον μεγάλο φόρτο εργασίας και την εργασιακή επιβάρυνση που βιώνουν οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία και τις δομές αυτές, γεγονός που περιορίζει σημαντικά τον διαθέσιμο χρόνο για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες της δράσης στο πεδίο.

Επιπλέον, η συστηματική υποχρηματοδότηση και η θεσμική απαξίωση των Κ.Ε.ΠΕ.Α. από την Πολιτεία δυσκόλεψαν τη συλλογή στοιχείων, καθώς πολλές δομές λειτουργούν στα όρια των δυνατοτήτων τους λόγω έλλειψης μόνιμου προσωπικού και πόρων.

Επίσης, σημαντική δυσκολία αποτελεί ο μικρός αριθμός μαθητών/τριών στους οποίους απευθύνονται τα προγράμματα, γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με την υποχρηματοδότηση μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Video: <https://youtube.com/live/kbRIpfr514M?feature=share>

Πρακτικά 1: <https://doe.gr/wp-content/uploads/2026/05/08-%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%BC%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%BF%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82.pdf>

<https://doe.gr/fylla-parousiasis-ekdiloseon/>

Φύλλα Παρουσίασης: <https://doe.gr/fylla-parousiasis-ekdiloseon/>

Επιστολές / υλικό: <https://doe.gr/epistoles>

Παιδαγωγικά video: <http://doe.gr/video>

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης, η κύρια επιμορφωτική ενέργεια υπήρξε η Πανελλαδική Διαδικτυακή Ημερίδα με τίτλο «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: εμπειρία, δυσκολίες, προοπτικές» που πραγματοποιήθηκε στις 5 Απριλίου 2026. Η εκδήλωση λειτούργησε ως μια μορφή ομότιμης ακαδημαϊκής επιμόρφωσης, όπου οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν εξειδικευμένες εισηγήσεις για τις σύγχρονες τάσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, της Αειφορίας και της Οικολογίας. Παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν θεωρητικά μοντέλα όπως η Κριτική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Οικοπαιδαγωγική του Paulo Freire και έγινε σύνδεση της κλιματικής κρίσης με την κοινωνική δικαιοσύνη. Παράλληλα, μεταφέρθηκε η πολύτιμη πρακτική εμπειρία και η τεχνογνωσία από τη λειτουργία των σχολικών δικτύων των Κ.Ε.ΠΕ.Α. Επιπρόσθετα, τα φύλλα παρουσίασης που δημιουργήθηκαν αξιοποιήθηκαν ως εργαλεία ενδοσχολικής συζήτησης, δίνοντας έναυσμα για ενημέρωση, προβληματισμό, κριτικό αναστοχασμό και ανταλλαγή πρακτικών μεταξύ των μελών των συλλόγων διδασκόντων.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Τα πρακτικά, η επιλεγμένη αρθρογραφία και τα φύλλα παρουσίασης αποτελούν μια πολύτιμη παρακαταθήκη που μπορεί να αξιοποιηθεί πολυεπίπεδα. Η ελεύθερη πρόσβαση στο υλικό αποτελεί, επί της ουσίας, ένα «μόνιμο εγχειρίδιο αναφοράς» για κάθε εκπαιδευτικό που υλοποιεί πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα φύλλα παρουσίασης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συζήτηση στις συνεδριάσεις των συλλόγων διδασκόντων. Το καταγεγραμμένο υλικό και οι αναφορές σε προβλήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υλικό για τη διατύπωση των διεκδικήσεων προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου για πλήρη στελέχωση και γενναία αύξηση της χρηματοδότησης των Κ.Ε.ΠΕ.Α. στη λογική της ενίσχυσης και ανάπτυξης του θεσμού. Τέλος, τα πορίσματα μπορούν να κοινοποιηθούν στα Παιδαγωγικά Τμήματα της χώρας για την ανατροφοδότηση των προγραμμάτων σπουδών των μελλοντικών εκπαιδευτικών.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Για την ουσιαστική ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών, προτείνεται ο σχεδιασμός στοχευμένων επιμορφωτικών προγραμμάτων στους παρακάτω άξονες:

1. Επιμορφώσεις βασισμένες στη μεθοδολογία της κριτικής οικοπαιδαγωγικής, εστιασμένες στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί του δημοτικού σχολείου μπορούν να θέτουν κριτικά ερωτήματα στην τάξη, συνδέοντας τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα και ζητήματα με τις εθνικές και παγκόσμιες κοινωνικοοικονομικές τους διαστάσεις.
2. Περαιτέρω προώθηση της βιωματικής μάθησης έχοντας ως βάση τον σχεδιασμό συμμετοχικών δράσεων στο πεδίο, με τη συνεργασία των Κ.Ε.ΠΕ.Α., ώστε οι μαθητές/τριες να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην τοπική κοινωνία.

3. Επιμόρφωση στη διαχείριση και λειτουργία σύγχρονων σχολικών δικτύων και την παράλληλη χρήση συνεργατικών ψηφιακών περιβαλλόντων για την ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού.

4. Ενημέρωση για εξειδικευμένα ζητήματα (φυσικές καταστροφές, κλιματική μετανάστευση, πόλεμος κλπ) πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων με έμφαση στην περιβαλλοντική δικαιοσύνη. Η χρήση κατάλληλων παιδαγωγικών εργαλείων για κριτική συνειδητοποίηση των μαθητών/τριών και ανθρωπιστική προσέγγιση.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Με σκοπό τη διατήρηση της δυναμικής που αναπτύχθηκε, προτείνονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες και ενέργειες για τη συνέχιση της δράσης:

Δημιουργία-ενίσχυση υπαρχόντων δικτύων συνεργασίας μεταξύ σχολικών μονάδων και του εγγύτερου Κ.Ε.ΠΕ.Α., με στόχο την από κοινού υλοποίηση βιωματικών δράσεων με συγκεκριμένη θεματική στόχευση.

Διοργάνωση Περιφερειακών δια ζώσης Ημερίδων για μεταφορά και διάχυση της πανελλαδικής εμπειρίας, με διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων σε συνεργασία με τα κατά τόπους Κ.Ε.ΠΕ.Α., για την άμεση καταγραφή των προβλημάτων ανά Περιφέρεια.

Συνέχιση των δράσεων με τους μαθητές/τριές μας, όπου οι ίδιοι οι μαθητές/τριες των σχολείων θα παρουσιάζουν τις δικές τους κριτικές οικολογικές εργασίες και προτάσεις στο πλαίσιο της ευαισθητοποίησης για ζητήματα που έχουν αναδειχθεί ή αναδεικνύονται.

Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών ως αποτέλεσμα δράσεων εξωστρέφειας, όπου τα συμπεράσματα και οι προτάσεις δράσης θα παρουσιαστούν σε δήμους, ενώσεις γονέων και άλλους κοινωνικούς φορείς, ενισχύοντας τη συμμαχία σχολείου και κοινωνίας για την αειφορία. Ιδιαίτερη ανάδειξη των τοπικών προβλημάτων που επιβαρύνουν την τοπική κοινωνία.